
Od redakcji

Osiemnasty tom prac wydawanych w ramach „Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia Russologica” zawiera dwanaście artykułów obejmujących różnorodne pola badawcze, m.in. semantykę i leksykologię, językoznawstwo synchroniczne i diachroniczne, socjolingwistykę, mediolingwistykę, lingwistykę kulturową, translatorykę oraz elementy antropologii kulturowej. Wśród analizowanych problemów znajdują się również zagadnienia z pogranicza językoznawstwa i literaturoznawstwa, a także studiów komparatystycznych, co nadaje całemu tomowi wyraźnie interdyscyplinarny charakter.

Istotną część tomu stanowią artykuły poświęcone współczesnym zjawiskom komunikacyjnym i dyskursywnym. Autorzy analizują m.in. metafory orientacyjne w dyskursie medialnym dotyczącym konfliktu na Ukrainie, mechanizmy mediatyzacji konfliktu w prasie rosyjskiej, specyfikę języka rosyjskojęzycznych mediów społecznościowych oraz transformację środków niewerbalnych w komunikacji internetowej. W tym nurcie badawczym lokuje się również analiza funkcjonowania leksyki islamskiej w rosyjskojęzycznym dyskursie medialnym i jej ideologicznej rekontekstualizacji.

Drugi wyraźny obszar tematyczny tworzą studia o charakterze socjolingwistycznym i kulturowym, dotyczące relacji między językiem a tożsamością społeczną. W tej perspektywie mieszczą się zarówno historyczna analiza feminatywów w języku rosyjskim, refleksja nad narodową i językową tożsamością migrantów ukraińskich na podstawie twórczości Mariny Lewyckiej, jak i opracowanie poświęcone różnicom leksykalno-semantycznym między moskiewskim a petersburskim wariantem języka rosyjskiego.

Kolejny blok tematyczny tworzą artykuły o charakterze historyczno-kulturowym, poświęcone prezentacji Polski i Polaków w dawnym piśmiennictwie ruskim. Autorzy analizują zarówno ewolucję obrazu Polski w źródłach staroruskich od XII do XVI wieku, jak i sposób konstruowania wizerunku przeciwnika w rosyjskim piśmiennictwie epoki Smuty, wskazując na mechanizmy ideologizacji i sakralizacji konfliktu polityczno-religijnego.

Tom dopełniają opracowania o charakterze literaturoznawczym i komparatystycznym. Jeden z artykułów podejmuje próbę zestawienia kulturowych figur reprezentujących negatywne autostereotypy w trzech różnych tradycjach – rosyjskiej, bułgarskiej i chińskiej – natomiast inny analizuje współczesne reinterpretacje motywów demonologii słowiańskiej w literaturze polskiej.

Ponadto w osiemnastym tomie czasopisma znalazł się również esej polemiczny dotyczący roli języka rosyjskiego jako swojego rodzaju obrazu mentalności rosyjskiej, a także sprawozdanie z konferencji naukowej *Tradycja słowiańska w dialogu z nowoczesnością*, zorganizowanej przez Instytut Neofilologii UKEN (filologię rosyjską) 11 grudnia 2025 r.

Różnorodność problematyki idzie w parze z różnorodnością stosowanych perspektyw metodologicznych. Autorzy odwołują się m.in. do narzędzi lingwistyki kognitywnej, analizy dyskursu, badań imagologicznych, studiów nad mediami oraz tradycyjnych metod analizy filologicznej i historycznoliterackiej. Dzięki temu poszczególne artykuły – mimo różnorodności podejmowanych tematów – tworzą spójną całość ukazującą wielowymiarowość współczesnych badań nad językiem i kulturą słowiańską.

Całość tomu stanowi wieloaspektowy obraz współczesnych badań nad językiem, literaturą i kulturą obszaru słowiańskiego, ukazując zarówno aktualne procesy komunikacyjne i dyskursywne, jak i historyczne mechanizmy kształtowania się wyobrażeń kulturowych oraz językowych sposobów konceptualizacji rzeczywistości.

Redakcja